

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-726/20 - 1

Asia C-726/20

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

29.12.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Conseil d'État (ylin hallintotuomioistuin, Belgia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

4.12.2020

Valittaja:

CT

Ferme de la Sarthe SPRL

Vastapuoli:

Région wallonne

**CONSEIL D'ÉTAT (ylin hallintotuomioistuin, Belgia),
HALLINTOLAINKÄYTTÖASIOITA KÄSITTELEVÄ OSASTO**

XV JAOSTO

VÄLIPÄÄTÖS

[– –] 4.12.2020

[– –]

Asiassa:

1. CT,
2. société privée à responsabilité limitée Ferme de la Sarthe,
prosessiosoite [– –]

Liège[ssä],

vastaan

Région wallonne (Vallonian hallintoalue), jota edustaa sen hallitus, prosessiosoite [– –] Bryssel[issä].

I. Kanteen kohde

CT ja sprl Ferme de la Sarte vaativat sähköisesti 25.1.2019 jätetyssä kanteessaan, että ”Région wallonne - département de l’Agriculture - direction des Structures agricolesin (Vallonian hallintoalueen maatalousosaston maatalousrakenteiden yksikkö) 26.11.2018 ja 30.11.2018 tehdyt päätökset, joilla valitus on otettu tutkittavaksi ja todettu perusteettomaksi ja joilla näin ollen on hylätty perustamis- ja investointitukia koskeva hakemus,” kumotaan.

II Asian käsittelyn vaiheet

[– –] [alkup. s. 2] [– –]

[asian käsittelyn vaiheet, joilla ei ole merkitystä ennakkoratkaisupyyntöä käsittelemisen kannalta]

III. Tosiseikat

1. Perheen maatalaan liittymiseksi ensimmäinen kantaja hankki 25,20 % osuuden toisesta kantajasta ja hänet nimitettiin yrityksen johtajaksi. Ensimmäisen kantajan isän kanssa tehtiin 23.2.2018 sopimus tilan toiminnan harjoittamisen jatkamisesta.

2. Comité d’installation (aloituskomitea) ilmoitti 9.3.2018 ensimmäiselle kantajalle, että komitea katsoi, että ensimmäisellä kantajalla oli kahden vuoden kokemusta vastaava tausta.

3. Toinen kantaja jätti 21.3.2018 kolme tukihakemusta:

- perustamistukihakemuksen (yhtiön 63 osuuden osittainen hankkiminen yhtenä erottamattomana kokonaisuutena);
- investointitukihakemuksen varastoa varten; [alkup. s. 3]
- investointitukihakemuksen sylinterileikkurin ostamista varten.

4. Maatalousosaston maatalousrakenteiden yksikön johtaja teki 20. ja 28.6.2018 päätökset, joiden mukaan tukihakemukset oli jätettävä tutkimatta. Näitä

päätöksiä koskevassa tiedoksiannossa mainitaan mahdollisuus hakea muutosta Organisme payeur de Wallonien (Vallonian maksajavirasto) johtajalta.

5. Kantajat valittivat kolmesta edellä mainitusta päätöksestä 31.7.2018 Organisme payeur de Wallonieen.

6. Organisme payeur de Wallonie järjesti 24.9.2018 tilaisuuden ensimmäisen kantajan kuulemiseksi.

7. Organisme payeur de Wallonien johtaja hylkäsi 26.11.2018 tilan toiminnan jatkamiseen tarkoitettua perustamistukea koskeneen hakemuksen.

Kyse on ensimmäisestä riidanalaisesta toimesta, jota on perusteltu seuraavasti:

”--

Asetuksen N:o 1305/2013 johdanto-osan 17 perustelukappaleessa todetaan nuorten viljelijöiden yritystoiminnan aloitustuesta seuraavaa:

”Tila- ja yritystoiminnan kehittämistoimenpiteellä olisi helpotettava nuorten viljelijöiden toiminnan aloittamista ja maatilojen rakenteellista mukauttamista toiminnan aloittamisen jälkeen.”

Vallonian maaseudun kehittämissuunnitelman kyseistä tukiohjelmasta koskevassa kuvauksessa, jossa tukeen viitataan osatoimenpiteenä ”6.1 – Nuorten viljelijöiden yritysten aloitustuki” mainitun ohjelman 8.2.3.3.1.6.1 alakohdassa, todetaan muun muassa seuraavaa:

”Osatoimenpiteellä on tarkoitus myöntää rahoitustukea nuorelle, joka aloittaa toiminnan, ja varmistaa samalla, että hän tekee sen parhain mahdollisin edellytyksin eli että hänellä on riittävä ammattitaito ja asianmukainen liiketoimintasuunnitelma tilalleen.

Tuki muodostuu rahoitustuesta, joka myönnetään olemassa olevan tilan toiminnan jatkamiseksi (kokonaan tai osittain) tai uuden tilan perustamiseksi.

--

Maatilatoiminnan aloittamisen keskimääräiset kustannukset Valloniassa ovat nousseet 225 000 euroon vuosina 2012–2014. Kyseiset kustannukset ovat vain kasvaneet viime vuosina, joten 70 000 euron kiinteämääräinen tuki, joka myönnetään tämän toimenpiteen perusteella, merkitsee keskimäärin 30 prosenttia aloituskustannuksista vastaavaa tukea.”;

Edellä esitetystä seuraa, että nuorten viljelijöiden yritystoiminnan aloitustukiohjelmalla, sellaisena kuin se on järjestetty Vallonian hallintoalueella ja sellaisena kuin Euroopan komissio sen on hyväksynyt, on tarkoitus osittain rahoittaa se, että nuori viljelijä aloittaa maatilayrittäjänä perustamalla tilan tai jatkamalla sen toimintaa, kiinteämääräisellä 70 000 euron tuella eikä auttaa

olemassa olevia tiloja kehittämään toimintaa, joka ei liity maatalouden harjoittamiseen;

Hakijan liiketoimintasuunnitelmassa mainitaan nimenomaisesti, että tilan toimintaa jatketaan ja investoinnit tehdään tarkoituksessa kehittää rullina toimitettavan nurmen ja viherkattojen tuotantotoimintaa. Liiketoimintasuunnitelmassa nimittäin **[alkup. s. 4]** mainitaan, että perustamistuella on tarkoitus ostaa nurmituotantoon liittyvä leikkuri, jolla voidaan ”nopeammin leikata ruohoa, mikä vapauttaa aikaa uutta toimintaa varten, joka on ’kasvilajien kasvattaminen viherkattoja varten’”, rakentaa varasto ”kerättyjen nurmirullien väliaikaista säilyttämistä varten” ja aloittaa ”uusien kasvilajien viljely (hyvin varustetun kasvihuoneen avulla) viherkattojen tuotannon aloittamiseksi”;

Hakija on lisännyt kuulemistilaisuudessaan, ”että investointitukihakemukset koskevat ainoastaan nurmea”; EV on lisäksi täsmentänyt, että toiminnan jatkaminen koski ”vain nurmentuotantoon käytettäviä hehtaareja”; FD on täsmentänyt, ”että viime kädessä on kyse viljelystä, joka on kaikkea muuta kuin tyypillistä maatalousviljelyä”; Kantajat ovat vahvistaneet nämä toteamukset valituskirjeessään, jossa todetaan, että se osuus tilasta, jolla CT jatkaa toimintaa, edustaa vain ”32[,]71 hehtaaria vuoden 2017 pinta-alailmoituksen 174[,]57 [hehtaarista] eli alle 20:ä prosenttia siitä”; Tämä vastaa myös tietoja edellisten vuosien pinta-alailmoituksissa, joissa todetaan, että ”ei-syötäviä kasvilajeja”, mikä on siis kuvaus, jota EV kuulemistilaisuudessa ilmoittamansa mukaan käyttää nurmen ja maksaruohojen tuotannosta, kasvatettiin yhteensä 35,55 hehtaarilla vuonna 2018 ja 31,1 hehtaarilla vuonna 2017;

Näin ollen on osoitettu, että tilan toiminnan jatkamiseen tarkoitettua perustamistukea ja investointitukia ei ole tässä tapauksessa haettu maatalan toiminnan jatkamiseen vaan tilan sellaisen toissijaisen toiminnan kehittämiseen, jota ei ole pidettävä maataloutena, eli nurmen ja viherkattojen tuotantoon;

Näin ollen kyseiset hakemukset jäävät asetuksen N:o 1305/2013 17 ja 19 artiklan, sellaisina kuin Région wallonne on pannut ne täytäntöön, soveltamisalan ulkopuolelle; Pelkästään se, että Ferme de la Sarte SPRL harjoittaa tällä hetkellä maataloustoimintaa, ei ole peruste hyväksyä kyseisiä hakemuksia, koska CT:n hakemilla toiminnan jatkamistuilla ei itsessään pyritä jatkamaan tai kehittämään tilan maataloustoimintaa vaan perustamaan tilalle oheisliiketoiminta, jolla ei ole yhteyttä maatalouteen.”

8. Organisme payeur de Wallonien johtaja päätti 30.11.2018 hylätä myös kaksi muuta investointitukihakemusta. Kyseessä ovat toinen ja kolmas riidanalainen toimi, joita on perusteltu seuraavasti:

”Asetuksen (EU) N:o 1305/2013 johdanto-osan 15 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa investointituista:

’Jotta parannettaisiin maatilojen ja maaseudun yritysten taloudellista tilannetta ja ympäristönsuojelun tasoa, tehostettaisiin maataloustuotteiden kaupan pitämisen ja jalostusalan toimintaa mukaan lukien pienimuotoisten jalostuslaitosten ja kaupanpitopalvelujen perustaminen lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden yhteydessä, huolehdittaisiin maa- ja metsätalouden kehittämisen edellyttämästä infrastruktuurista ja tuettaisiin ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavia ei-tuotannollisia investointeja, näiden tavoitteiden saavuttamista edistävälle aineellisille investoinneille olisi myönnettävä tukea.’

[– –] **[alkup. s. 5]** [– –] [lainaus asetuksen N:o 1305/2013 17 artiklan 1 kohdan a–d alakohdasta]

Asetuksen N:o 1305/2013 17 artiklasta ja sen tavoitteiden kuvauksesta asetuksen johdanto-osan 15 perustelukappaleessa ilmenee, että investointitukien tarkoituksena on parantaa maataloustuotantoa, kehittää, modernisoida tai mukauttaa tiloja tai tukea tiloja sellaisten materiaalien hankinnassa, joista ei synny tuloja mutta joista on etua ympäristölle. Kaikki nämä tavoitteet liittyvät maataloustuotantoon tai ainakin siihen, että tilalla harjoitetaan maataloutta. Näin ollen ei voida katsoa, että kyseiset tavoitteet liittyisivät sellaisten investointien tekemiseen, joilla ei ole yhteyttä maataloustuotantoon;

Nurmen tai viherkattojen tuotantoa ei mainita Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen liitteessä 1. Kummankaan tuotannon tarkoituksena ei ole tuottaa suoraan tai välillisesti elintarvikkeita. Investointitukihakemukset eivät myöskään koske sellaisen ei-tuotannollisen materiaalin hankintoja, josta on etua ympäristölle, vaan päinvastoin kyse on tuotantomateriaalien hankinnoista, mutta sellaista tuotantoa varten, joka ei liity maataloustuotantoon. Investointitukihakemusten ei siten voida katsoa liittyvän maataloustuotantoon;

Pelkästään se, että Ferme de la Sarte SPRL harjoittaa tällä hetkellä maataloustuotantoa, ei ole peruste hyväksyä kyseisiä hakemuksia, koska CT:n hakemilla investointituilla ei itsessään pyritä jatkamaan tai kehittämään tilan maataloustuotantoa vaan perustamaan tilalle oheisliiketoimintaa, jolla ei ole yhteyttä maatalouteen.”

IV. Tutkittavaksi ottaminen

IV.1 [– –]

[– –] **[alkup. s. 6]** [– –]

IV.2. Arviointi

[– –] **[alkup. s. 7]** [– –]

[vastapuolen esittämän oikeudenkäyntiväitteen, joka perustui siihen, että kolme riidanalaista toimea eivät liity toisiinsa, analyysi]

Koska toisiinsa liittyminen on näytetty toteen, kanne on otettava tutkittavaksi kyseistä kolme riidanalaista toimea koskevana.

V. *Kolmas kanneperuste – Ensimmäinen osa*

V.1. *Asianosaisten väitteet*

Kolmannessa kanneperusteessa väitetään, että asiassa on rikottu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 38 artiklaa ja kyseisen sopimuksen liitettä I, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 17 artiklaa, maatalouden kehitys- ja investointituista 10.9.2015 annetun Vallonian hallituksen asetuksen (l'arrêté du Gouvernement wallon du 10 septembre 2015 relatif aux aides au développement et à l'investissement dans le secteur agricole) 11 ja 33 §:ää, edellä mainitun 10.9.2015 annetun Vallonian hallituksen asetuksen täytäntöönpanosta 10.9.2015 annetun ministerin asetuksen 9 ja 10 §:ää, Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklaa sekä perustuslain 10 ja 11 §:ää ja loukattu suhteellisuutta koskevaa yleistä oikeusperiaatetta ja tehty ilmeinen arviointivirhe.

Kanneperusteen ensimmäisessä osassa kantajat katsovat, että riidanalaisissa toimissa katsotaan virheellisesti, että nurmen ja muiden kasvituotteiden, kuten maksaruohojen, tuotanto ei ole SEUT:n liitteessä I tarkoitettua maataloustuotantoa. Kantajat väittävät, että mainitussa liitteessä I oleva luettelo kattaa puutarhatuotannon laajasti tulkittuna. Kantajat väittävät, että SEUT 38 artiklassa pyritään määrittelemään maataloustuotteet ja että siinä maataloustuotteet määritellään kaksi kertaa eli se sisältää yhtäältä määritelmän, jota voidaan kuvailla konseptuaaliseksi, ja toisaalta määritelmän, jota voidaan kuvailla analyttiseksi, koska siinä viitataan yksityiskohtaiseen luetteloon. Kantajat katsovat, että riidanalaisissa toimissa kyseistä määräystä tulkitaan suppeasti, koska niiden mukaan maataloustuotantona on pidettävä ainoastaan elintarviketuotantoa sanan yleiskielisessä merkityksessä. Kantajat muistuttavat, että mainitussa liitteessä I olevassa 6 ryhmässä viitataan tuotteisiin, joiden otsikko on ”Elävät puut ja muut elävät kasvit [oikeammin: Elävät kasvit ja kukkaviljelytuotteet]”, ja että tilanteessa, jossa on tulkintavaikeuksia, on sovellettava konseptuaalista määritelmää. Kantajat katsovat, että 6 ryhmässä tarkoitettu kasvituotanto on tuotantoa, joka maanpinnan kasvutuotteina kuuluu SEUT 38 artiklassa määrätyn konseptuaalisen määritelmän soveltamisalaan. Kantajat väittävät, että jos vastapuoli pysyy kyseistä määräystä koskevassa tulkinnassaan, asiassa on mahdollisesti esitettävä ennakkoratkaisukysymys Euroopan unionin tuomioistuimelle. **[alkup. s. 8]**

Vastapuoli vastaa, että kanneperuste on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se koskee Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklan rikkomista, koska kantajat eivät ole täsmentäneet, miten näitä määräyksiä olisi rikottu. Vastapuoli katsoo, että toisin kuin kantajat väittävät nurmentuotantoa ei mainita SEUT:n

liitteessä I, koska siinä ei ole kyse ”elävistä kasveista ja kukkaviljelytuotteista”. Vastapuoli viittaa Euroopan komission virallisilla internetsivuilla esitettyihin tietoihin ja katsoo, että elävät kasvit ja kukkaviljelytuotteet kattavat vain ”elävät puut, pensaat ja puskat ja muut tuotteet, jollaisia tavallisesti puutarhat, taimitarhat tai kukkakaupat toimittavat käytettäväksi istutus- tai koristetarkoituksiin”. Näin ollen vastapuolen mukaan asiassa ei ole syytä esittää ennakkoratkaisukysymystä Euroopan unionin tuomioistuimelle.

Kantajat vastaavat, että he pitäytyvät kumoamista koskevassa kanteessaan esittämässään väitteissä. Kantajat eivät näe, miten nurmentuotanto voidaan erotella elävistä kasveista ja kukkaviljelytuotteista, kun ruoho on elävä kasvi, jonka kasvattaminen edellyttää puutarhatyötä ja sitä voidaan käyttää koristetarkoituksiin. Kantajat katsovat siis, että vastapuolen selitykset eivät ole vakuuttavia ja että vastapuoli sivuuttaa liian heppoisesti mahdollisuuden pyytää ennakkoratkaisua Euroopan unionin tuomioistuimelta siitä kysymyksestä, voidaanko nurmentuotantoa pitää maatalous- tai puutarhatoimintana.

Viimeisissä kirjelmissään asianosaiset viittaavat aiempiin kirjelmiinsä.

V.2. Arviointi

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Investoinnit fyysiseen omaisuuteen

1. Tämän toimenpiteen mukainen tuki kattaa aineelliset ja/tai aineettomat investoinnit, jotka:

- a) parantavat maatalon kokonaistoimintaa ja kestävyyttä;
- b) koskevat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen liitteeseen I kuuluvien maataloustuotteiden tai puuvillan jalostusta, kaupan pitämistä ja/tai kehittämistä, kalastustuotteita lukuun ottamatta; tuotantoprosessista saatu tuotos voi olla tuote, joka ei kuulu mainittuun liitteeseen; jos tuki myönnetään rahoitusvälineiden muodossa, tuotantopanos voi olla myös mainittuun liitteeseen kuulumaton tuote edellyttäen, että **[alkup. s. 9]** investoinnilla tuetaan yhtä tai useampaa maaseudun kehittämiseen liittyvää unionin prioriteettia;
- c) koskevat maa- ja metsätalouden kehittämiseen, nykyaikaistamiseen ja mukauttamiseen liittyvää infrastruktuuria, maa- ja metsätalousmaalle pääsy, tilusjärjestelyt ja maanparannus sekä energia- ja vesihuolto ja energian ja veden säästö mukaan luettuina; tai
- d) ovat ei-tuotannollisia investointeja, jotka liittyvät tämän asetuksen mukaisten maatalouden ympäristö- ja ilmastotavoitteiden toteuttamiseen,

esimerkiksi lajien ja luontotyyppien biologisen monimuotoisuuden suojelun tasoon tai Natura 2000 -alueen tai muiden ohjelmassa määriteltävien luonnonarvoltaan merkittävien järjestelmien yleishyödyllisen arvon parantamiseen.

2. Edellä olevan 1 kohdan a alakohdan mukaista tukea myönnetään viljelijöille tai viljelijäryhmille.

Jos investoinneilla tuetaan tilojen rakenneuudistusta, jäsenvaltioiden on kohdistettava tuki maataloihin maaseudun kehittämistä koskevan unionin prioriteetin yhteydessä tehdyn SWOT-analyysin mukaisesti tavoitteena tilojen elinkelpoisuuden ja kaikenlaisen maatalouden kilpailukykyyn parantaminen kaikilla alueilla ja innovatiivisen maatalousteknologian ja metsien kestävän hoidon ja käytön edistäminen.

3. Edellä olevan 1 kohdan a ja b alakohdan mukaisen tuen enimmäistukiprosentit vahvistetaan liitteessä II. Enimmäistukiprosentteja voidaan korottaa liitteessä II säädettyjen tukiprosenttien mukaisesti, kun kyseessä ovat nuoret viljelijät, yhteiset investoinnit, mukaan lukien tuottajaorganisaatioiden sulautumiseen liittyvät, ja useamman kuin yhden toimenpiteen mukaista tukea saavat yhdennetyt hankkeet, investoinnit 32 artiklassa tarkoitetuilla alueilla, joilla on luonnonoloista johtuvia ja muita erityisrajoitteita, 28 ja 29 artiklan mukaisiin toimiin liittyvät investoinnit ja maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä koskevan eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden puitteissa tuetut toimet. Yhdistetty tukiprosentti saa kuitenkin olla enintään 90 prosenttia.

4. Edellä olevan 1 kohdan c ja d alakohdan mukaisen tuen tukiprosentit vahvistetaan liitteessä II.

5. Tukea voidaan myöntää nuorille viljelijöille, jotka ryhtyvät ensimmäistä kertaa tilanpidosta vastaaviksi maatalousyrittäjiksi, investointeihin, joiden tarkoituksena on maataloustuotantoon, myös työturvallisuuteen, sovellettavien unionin vaatimusten täyttäminen. Tukea voidaan myöntää enintään 24 kuukauden ajan maaseudun kehittämissuunnitelmassa vahvistetusta toiminnan aloittamispäivästä tai kunnes 19 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu liiketoimintasuunnitelmassa määritellyt toimet on saatettu loppuun.

6. Jos unionin oikeudessa asetetaan viljelijöille uusia vaatimuksia, tukea voidaan myöntää vaatimusten täyttämiseksi tarpeellisia investointeja varten enintään 12 kuukauden ajan päivästä, jolloin vaatimuksista tulee pakollisia tilanpitoa varten.”

SEUT 38 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Unioni määrittelee yhteisen maatalous- ja kalastuspolitiikan ja toteuttaa sitä.

Sisämarkkinat käsittävät myös maatalouden, kalastuksen ja maataloustuotteiden kaupan. Maataloustuotteilla tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita,

kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin. Viittauksilla yhteiseen maatalouspolitiikkaan tai maatalouteen ja ilmauksella 'maatalous-' tarkoitetaan myös kalastusta tämän alan erityispiirteet huomioon ottaen. **[alkup. s. 10]**

2. Sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa koskevia määräyksiä sovelletaan maataloustuotteisiin, jollei 39–44 artiklassa toisin määrätä.

3. Tuotteet, joihin sovelletaan 39–44 artiklan määräyksiä, mainitaan liitteessä I olevassa luettelossa.

4. Maataloustuotteiden sisämarkkinoiden toiminnan ja kehittämisen yhteydessä on toteutettava yhteinen maatalouspolitiikka.”

SEUT:n liitteessä I mainitaan muun muassa sen 6 ryhmä ”Elävät puut ja muut elävät kasvit [oikeammin: Elävät kasvit ja kukkaviljelytuotteet]”.

Tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteen I muuttamisesta 11.10.2018 annetussa Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2018/1602 on huomautus, jossa todetaan seuraavaa SEUT:n liitteessä I olevan 6 ryhmän nimikkeistä: ”Nimikkeen 0601 jälkimmäisessä osassa mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta tähän ryhmään kuuluvat ainoastaan elävät puut ja tuotteet (myös kasvien taimet), jollaisia tavallisesti puutarhat, taimistot tai kukkakaupat toimittavat käytettäväksi istutus- tai koristetarkoituksiin.” Kyseisissä nimikkeissä ei mainita nurmea elävänä kasvina tai puutarhatuotteena.

Euroopan unionin tuomioistuin katsoi 4.10.2018 antamassaan tuomiossa muun muassa seuraavaa:

”108. Toisaalta on syytä vielä huomauttaa, että jos kansallisen tuomioistuimen ratkaisuihin ei saada hakea muutosta, kyseisellä tuomioistuimella on lähtökohtaisesti velvollisuus saattaa asia unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi SEUT 267 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitettuihin tavoin, jos siinä on esitetty EUT-sopimuksen tulkintaa koskeva kysymys (tuomio 15.3.2017, *Aquino*, C-3/16, EU:C:2017:209, 42 kohta).

109. Unionin tuomioistuin on katsonut, että kyseisen määräyksen mukaisella ennakkoratkaisupyynnön esittämisvelvollisuudella pyritään erityisesti estämään unionin oikeussääntöjen kanssa ristiriidassa olevan kansallisen oikeuskäytännön syntyminen missä tahansa jäsenvaltiossa (tuomio 15.3.2017, *Aquino*, C-3/16, EU:C:2017:209, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

110. Kyseisellä tuomioistuimella ei tosin ole tätä velvollisuutta silloin, kun se toteaa, että esille tullut kysymys on vailla merkitystä tai että unionin tuomioistuin on jo tulkinnut kyseessä olevaa unionin oikeuden säännöstä tai määräystä taikka että se, miten unionin oikeutta on sovellettava, on niin ilmeistä, ettei tästä ole

mitään perusteltua epäilystä, ja sen arvioinnissa, onko kyse tällaisesta tilanteesta, huomioon on otettava unionin oikeuden ominaispiirteet, sen tulkintaan liittyvät erityiset ongelmat sekä vaara oikeuskäytäntöjen eroavaisuuksien syntymisestä unionin alueella (ks. vastaavasti tuomio 6.10.1982, *Cilfit ym.*, 283/81, EU:C:1982:335, 21 kohta; tuomio 9.9.2015, *Ferreira da Silva e Brito ym.*, C-160/14, EU:C:2015:565, 38 ja 39 kohta ja tuomio 28.7.2016, *Association France Nature Environnement*, C-379/15, EU:C:2016:603, 50 kohta).” (tuomio 4.10.2018, *Euroopan komissio v. Ranskan tasavalta*, C-416/17, EU:C:2018:811, 108–110 kohta). **[alkup. s. 11]**

Riidanalaisten toimien ratkaiseva perustelu perustuu edellä mainitun asetuksen (EU) N:o 1305/2013 17 artiklan tulkintaan, jossa nurmen ja viherkattojen tuotannon katsotaan jäävän kyseisen säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle. Kantajat ovat kuitenkin riitauttaneet tämän tulkinnan, unionin tuomioistuin ei ole tulkinnut kyseistä säännöstä, ja se, miten unionin oikeutta on sovellettava, ei ole niin ilmeistä, ettei tästä ole mitään perusteltua epäilystä. Kun on kyse yhteisen maatalouspolitiikan alan tukihakemuksista, on välttämättä kehitettävä maataloustuotteen käsitettä koskevaa oikeuskäytäntöä, joka ei välttämättä ole unionin oikeuden oikeussääntöjen mukainen.

Näin ollen Conseil d’État katsoo, että sen on esitettävä seuraava ennakkoratkaisukysymys Euroopan unionin tuomioistuimelle [– –]

[ennakkoratkaisukysymys, joka esitetään päätösosassa]

**NÄILLÄ PERUSTEILLA
CONSEIL D’ÉTAT PÄÄTTÄÄ SEURAAVAA:**

1. artikla.

Asian suullinen vaihe aloitetaan uudelleen.

2. artikla

Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään seuraava ennakkoratkaisukysymys:

”Onko Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 17 artiklaa tulkittava siten, että nurmen tai viherkattojen tuotanto jäävät sen soveltamisalan ulkopuolelle?” **[alkup. s. 12]**

[– –] [prosessuaalisia tietoja]

[Kokoonpano] julisti Brysselissä XV. jaoston julkisessa istunnossa 4.12.2020.

[– –] [kirjaajan ja jaoston puheenjohtajan allekirjoitukset]